

Arheološke raziskave na lokaciji Bazoviška ulica 5a v Kopru

Alenka Tomaž, Zrinka Mileusnić

Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Oddelek za arheologijo in dediščino,
Inštitut za arheologijo in dediščino
alenka.tomaz@fhs.upr.si
zrinka.mileusnic@fhs.upr.si

V starem mestnem jedru Kopra so se ohranile številne arheološke ostaline, naselbinskega, gospodarskega in pogrebne značaja. Najzgodnejša poselitev na območju koprskega mestnega jedra sodi v čas antike, natančneje v čas 1. stoletja n.š., kateri sledi sosledje arheoloških ostalin srednjega in novega veka. V članku predstavljamo rezultate arheološke raziskave na lokaciji Koper, Bazoviška ulica 5a. Odkrite arheološke ostaline lahko na osnovi arheoloških najdb uvrstimo v čas od pozne antike do novoveškega obdobja.

Ključne besede: urbana arheologija, Koper, pozna antika, srednji vek, novi vek.

Archaeological excavations at the Bazoviška ulica 5a site in Koper

Numerous archaeological remains of settlement, economic and burial character have been preserved in the old town of Koper. The earliest settlement in the area of Koper's city centre dates back to antiquity, more precisely to the 1st century AD, which was followed by a sequence of archaeological remains of the Medieval period, early Modern and late Modern Period. The article presents the results of the archaeological research at the Koper site, Bazoviška ulica 5a. Discovered archaeological remains can be dated on the basis of archaeological finds from the late Antiquity to the late Modern period.

Key words: urban archaeology, Koper, late antiquity, medieval period, modern period.

Arheološko najdišče Koper, ki pokriva staro mestno jedro Kopra, je bilo vpisano v Register nepremične kulturne dediščine (RKD) relativno zgodaj, ob formiranju samega Registra sredi 90-ih let 20. stoletja (RKD, EŠD 236). Vse do 80-ih let 20. stoletja je bilo staro mestno jedro brez sistematičnega natančnega beleženja posameznih lokacij arheoloških dokumentiranj (Trenz, Lazar in Guštin 2011, 99). Prvi topografski pregled arheoloških ostalin v mestnem jedru Kopra je konec 80-ih podal Matej Župančič, ki je za to območje skupno navedel 15 posamičnih lokacij (Župančič 1989). Dobrih trideset let kasneje, v pregledu arheoloških raziskav v mestnem jedru Kopra, avtorjev Alfreda Trenza, Evgena Lazarja

in Mitje Guština, pa je bilo skupno označenih 86 ločenih lokacij raziskav (Trenz, Lazar in Guštin 2011, 99). Množenje dokumentiranih arheoloških lokacij znotraj mestnega se eksponentno dopolnjuje in nadgrajuje tudi v desetletju po objavi knjige *Urbana Arheologija Kopra* (Guštin 2011a), predvsem kot posledica obsežnih gradbenih del v samem mestnem središču. Eno od teh predstavlja tudi lokacija sondiranja na Bazoviški ulici 5a, katerega rezultate predstavljamo v članku.

Lokacija testne sonde, na Bazoviški ulici 5a, se nahaja v severovzhodnem delu nekdanjega koprskega otoka. O historični sliki širšega območja raziskave je bilo v preteklosti že precej povedanega na drugih mestih (Guštin 2011b), tudi

arheološka slika prostora je bila dokaj natančno predstavljena v članku „Pregled arheoloških raziskav v mestnem jedru Kopra“, avtorjev Alfredda Trenza, Evgena Lazarja in Mitje Guština, objavljenem v publikaciji *Urbana arheologija Kopra* (Trenz, Lazar in Guštin 2011), zato jih na tem mestu ne bi ponavljali, nekoliko podrobneje bi osvetlili le nekatere lokacije v neposredni okolici območja raziskave.

Arheološke raziskave na Bazoviški ulici 5a so bile locirane v severovzhodnem delu nekdanjega koprškega otoka v predelu Bošadrage, četrti, ki predstavlja najširše območje znotraj koprškega starega jedra, kjer se je ohranila pretežno stanovanjska gradnja nižjih slojev – manjših trgovcev, obrtnikov, ribičev kmetov. Urbanistično gledano, je Bošadraga sicer organsko zraščena, a vendarle na dokaj pravilni mreži ulic. Stavbe so v glavnem eno- ali dvonadstropne, grajene po aditivnem načelu (Tomaž et al. 2017). Na franciscejskem katastru iz 1818, parcelacija terena sledi značilni mediteranski gručasti zasnovi, kjer se stavbe z daljšo stranico pročelja odpirajo na ulico. Prizidane ena ob drugo tvorijo zamejene otoke, notranja dvorišča pa zapolnjujejo manjši vrtovi.

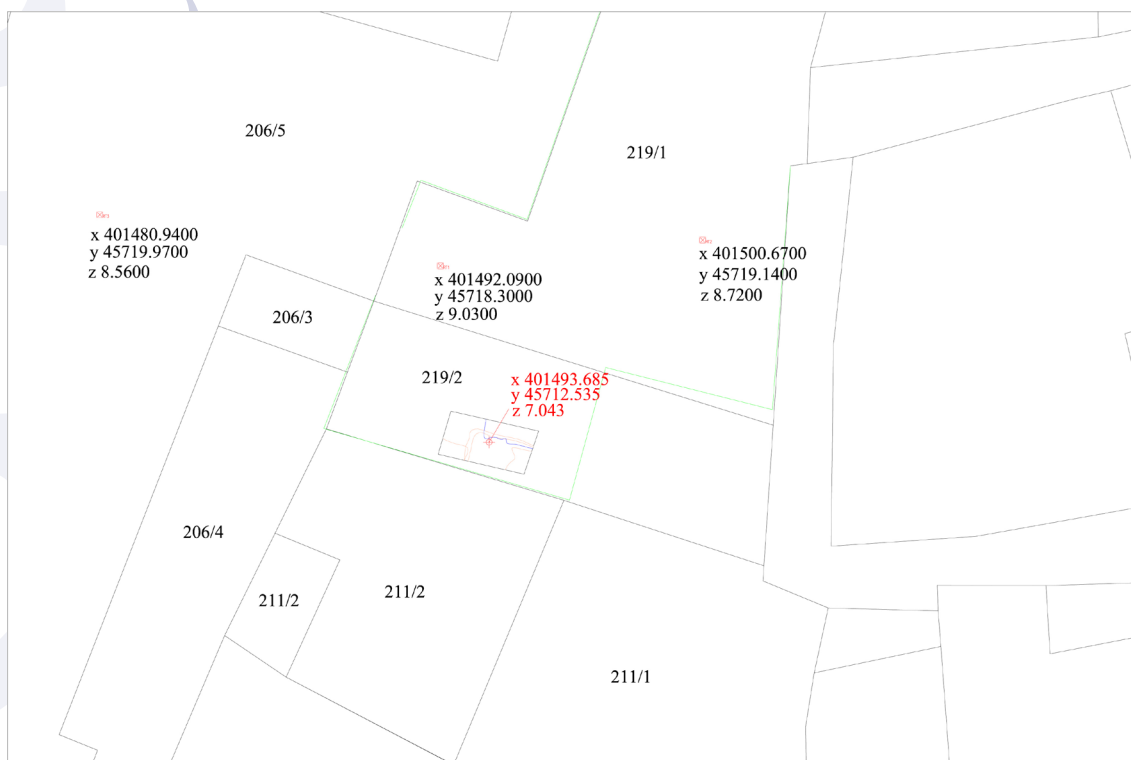
Lokacija stavbe Bazoviške 5a se prostorsko navezuje na dvoriščni del palače De Belli, v kateri tudi delno sega. Kot je razvidno iz franciscejskega katastra (slika 1), je ožja okolica stavbe doživela predelave tekom 19. stoletja, ko je bila v prazen vmesni prostor vzdignjena današnja stavba Bazoviška 7. Pred tem lahko intenzivnejšo gradbeno dejavnost umestimo sredino in drugo polovico 16. st., ko je bila zgrajena palača De Belli (Bernik 1968,79) in pa samostan observantov (Naldini 1700 (2001), 140-141). Obravnavana zgradba se je torej nahajala na dokaj prominentnem delu mestne četrti, v ozadju palače kot dominante in ob glavni povezovalni ulici proti obodnemu trgu. Raziskana površina sonde je v središču območja, ki ga na severni steni zamejuje rob klifa in na njem stoječe obzidje, na južni strani glavna komunikacija od središča proti vzhodnemu delu otoka - današnja Cankarjeva ulica in na vzhodu kompleks palače De Belli

Slika 1. Koper, Bazoviška ulica 5a, izsek iz karte franciscejskega katastra (1819, Archivio di stato Trieste) z vrsono sondo (rdeče) (pripravil: A. Ogorelec, arhiv UP FHŠ IAD).

(RKD, EŠD 249). Karta franciscejskega katastra kaže na tem območju nenavadno veliko nepozidanih površin, kar je verjetno povezano z bližino oz. lastništvom minoritskega samostana (današnje gimnazije) in palače De Belli (Tomaž et al. 2017). V neposredni bližini lokacije testne sonde na Bazoviški 5a med pomembnejše arhitekturne spomenike poleg palače De Belli sodi še Rotunda sv. Elije (oz. Marijinega vnebovzvetja) (RKD, EŠD 253), ki velja za enega najstarejših arhitekturnih spomenikov Kopra. Njen nastanek nekateri različni avtorji sicer vežejo za različna časovna obdobja, nekateri jo celo postavljajo že v predromansko obdobje (Tomaž et al. 2017), vsekakor pa sodi najkasneje v 11. stoletje (Zadnikar 1982; Zadnikar 2001, 67). Rotunda je bila uporabljana kot krstilnica, kasneje spremenjena v cerkev, leta 1694 pa je doživela tudi spremembo orientacije, pri čemer je bil vhod postavljen na vzhodno stran stavbe (Naldini 1701/2001). Koniec 19. stoletja je služila kot skladiščni prostor, v začetku 20. kot gledališče, ko je bil na zahodni strani dodan prizidek z zaodrjem (Leiss 1912).

O raziskanih arheoloških lokacijah v neposredni bližini testne sonde na Bazoviški 5a je sicer na voljo kar nekaj podatkov, vendar so le-ti

Slika 2. Koper, Bazoviška ulica 5a, lokacija sonde na katastrskem načrtu k.o. Koper z vrisanim centroidom (pripravil: A. Ogorelec).

tudi precej skopi, čeprav govorimo o enem od bolj izstopajočih geomorfoloških predelov nekdanjega koprskega otoka. V katalogu raziskanih lokacij Kopra iz leta 2011, je zabeleženo, da naj bi bil po navedbah F. Semija oz. M. Župančiča v bližini palače de Belli leta 1917 najden mozaik, omenjata pa se tudi dva Klavdijeva novca; v letu 1972 pa naj bi bil v bližini najden tudi bronast kip Aktajona (Trenz, Lazar in Guštin 2011, 122, št. 46). Na lokaciji Cankarjeve ulice 11, 13, 15 in Bazoviške ulice 1 so bili v 90-ih letih 20. stoletja ob sondiranju in geofizikalnih raziskavah odkriti ostanki iz časa pozne antike (5.-7. stoletje), srednjega veka in novega veka (Mileusnić 2011; Trenz, Lazar in Guštin 2011, 122, št. 47). Seveda ne gre spregledati tudi ohranjenih zidov in struktur vzdolž Cankarjeve ulice, četudi niso dopuščale točnejše interpretacije, je pa bilo ob arheološkem nadzoru ob gradnji zaznано, da so bili deloma ohranjeni poznoantični kamniti ob-

jekti postavljeni neposredno na geološko osnovo, sledila pa so jim nasutja in zidane strukture srednjega veka (Trenz, Lazar in Guštin 2011, 120, št. 41). Na območju Gimnazije Koper, na Cankarjevi ulici 2, pa sta bila ob testnem sondiranju odkrita dva zidova, eden v obliki suhozida, drugi je bil vezan z malto (Trenz, Lazar in Guštin 2011, 122, št. 45). Sosledje poznoantičnih ostalin, najdb srednjega in novega veka ter modernih posegov v prostor je bilo dokumentirano tudi ob testni sondi v atriju Dijaškega doma (Tomaž 2013). Glede na dostopne podatke lahko sklepamo, da je bilo širše območje lokacije testne sonde na Bazoviški 5a poseljeno že v (pozni) antiki in, da so bile arheološke ostaline kasneje močno izpostavljene mlajšim, predvsem novoveškim, posegom v prostor. Neredko, namreč poznoantičnim ostalinam sledi sosledje premešanih nasutij in gradbenih posegov, v katerih se v sekundarnem kontekstu pojavljajo drobne najdbe, ki jih lahko

Slika 3. Koper, Bazoviška ulica 5a, sogled na sondo 1 po odstranitvi kamnitih plošč SE 1 (foto: A. Ogorelec, arhiv UP FHŠIAD).

vežemo za srednji oziroma zgodnji novi vek ter tudi kasneje.

Arheološke raziskave

Predhodna arheološka raziskava v obliki testnega sondiranja je bila izvedena na območju parc. št. 219/4 k.o. Koper (prej del parc. št. 219/2 k.o. Koper), tik ob severni steni objekta na naslovu Bazoviška 5a (parc. št. 211/2 k.o. Koper) z namenom določitve sestave in obsega arheoloških ostalin na obravnavanem območju (slika 2). Izkop ročne testne sonde v skupni površini 4,5 m² je v letu 2017 opravila ekipa Inštituta za arheologijo in dediščino, Fakultete za humanistične študije, Univerze na Primorskem pod vodstvom Alenke Tomaž.

Metodologija in potek raziskave

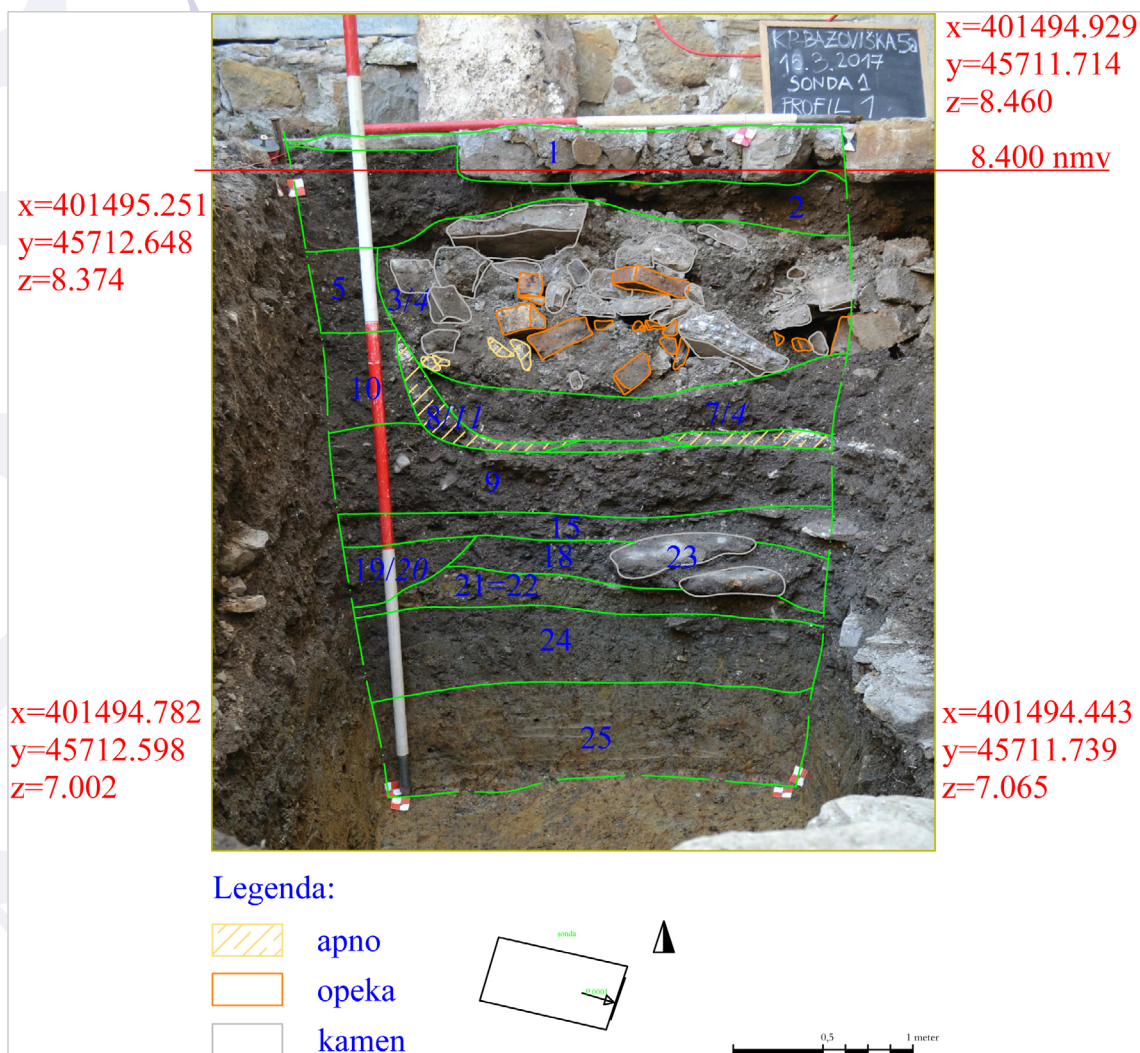
Metodologija terenskih raziskav je bila pogojena s standardi arheoloških raziskav, ki so predvid-

eni za arheološki testni izkop, skladno s Pravilnikom o arheoloških raziskavah (Ur. l. RS 3/2013). Arheološke plasti so bile izkopane ročno stratigrafsko, ohranjali so se ostaline zidanih struktur. Dokumentacija je obsegala geodetsko, fotografsko in opisno dokumentiranje evidentiranih plasti in arheoloških ostalin.

Rezultati arheološkega testnega sondiranja

Testno sondiranje, četudi na relativno majhni raziskani površini, na lokaciji Bazoviška 5a v Kopru je razkrilo zanimivo in precej kompleksno stratifikacijo plasti in arheoloških ostalin.

Stratifikacija plasti in interpretacija stratifikacije sta najboljše razvidni iz vzhodnega preseka sonde (slika 4), na katerem si v sosledju sledi večina odloženih plasti in arheoloških ostalin in pa iz matrike (slika 5), ki razloži vsa razmerja med dokumentiranimi plastmi in arheološkimi ostalinami.

Slika 4. Koper, Bazoviška ulica 5a, stratifikacija plasti in arheoloških ostalin – presek 1 – vzhodni presek (pripravila: A. Ogorelec, M. Ravnik, arhiv UP FHŠ IAD).

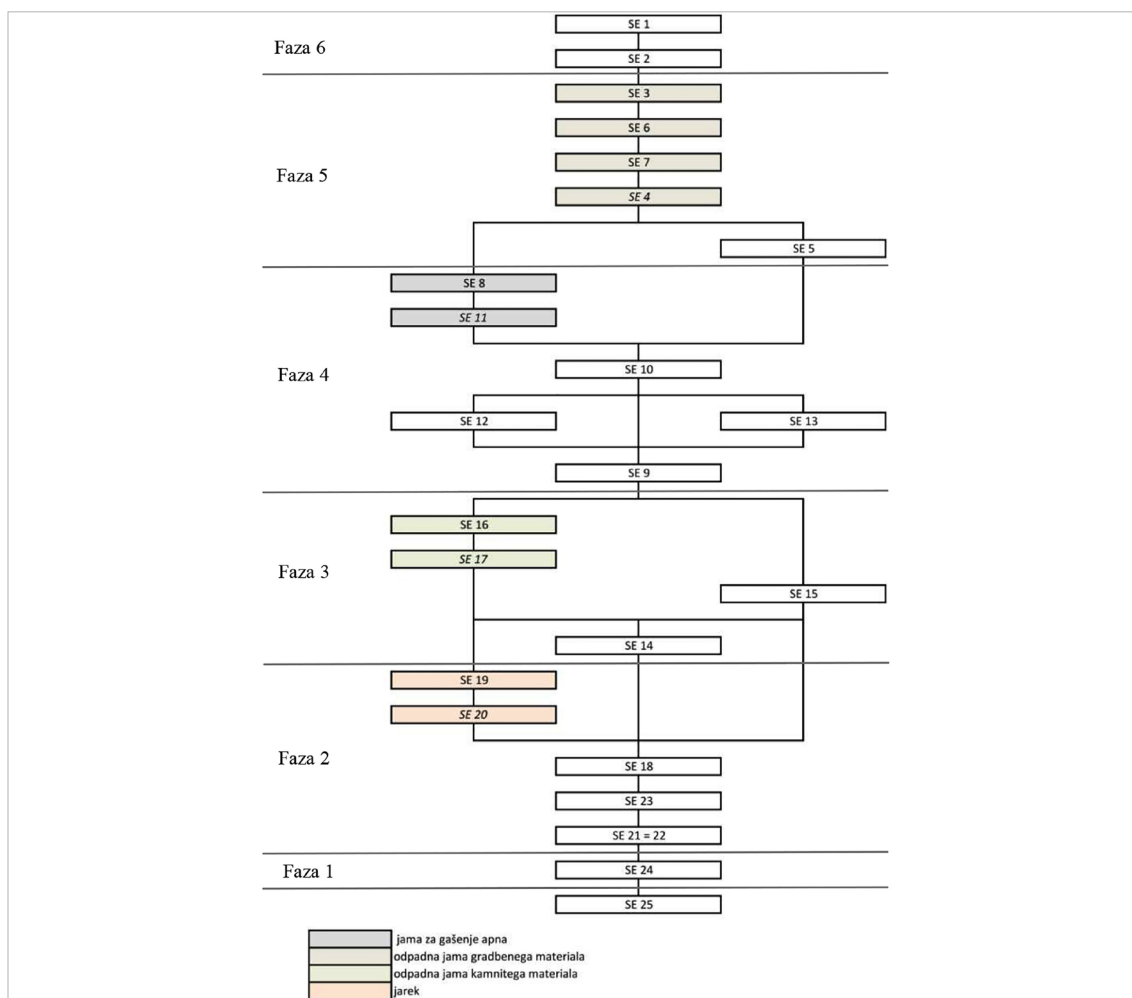
Dokumentirano stratifikacijo plasti in arheoloških ostalin lahko smiselno lahko razložimo skozi šest faz uporabe prostora, ki so se odložile na geološki osnovi (SE 25, svetlo olivno rjava plast ilovice in meljaste ilovice ter oksidov), plasti, ki je nastala pred prvimi človekovimi posegi v prostor.

Najstarejšo fazo uporabe prostora predstavlja *faza 1*, v kateri se je odložila SE 24, plast peščene ilovice, olivne barve, z odlomki keramike, opeke oz. gradbenega materiala, drobci oglja, kosti, polžev, oksidov (slika 6). Na osnovi

najdb jo lahko opredelimo v poznoantično obdobje.¹

Najstarejšo novoveško fazo uporabe prostora (*faza 2*) definira sosledje nasutij, utrditev in odpadne jame. Najnižje v stratifikaciji je ležala tanka plast oz. utrditev rumenkastim robom SE 21/22, debeline 0,05 m, sestavljena iz peščene ilovice, lisaste olivno in temno sive barve, opek, polžev, oksidov in najdbami, ki je v celoti prekrivala poznoantično plast SE 24. Nad njo se

¹ Za natančnejšo opredelitev odkritih arheoloških najdb glej naslednje poglavje.

Slika 5. Koper, Bazoviška ulica 5a, stratifikacija plasti in arheoloških ostalin – matrika – sosledje in odnosi med stratigrafskimi enotami (pripravili: A. Tomaž, M. Ravnik).

je odložila ruševinska plast s kamni SE 23, debeline okoli 0,40 m, sestavljena iz ilovnatega melja, temno sive barve, kamnov različnih velikosti, školjk, polžev in premešanimi najdbami.

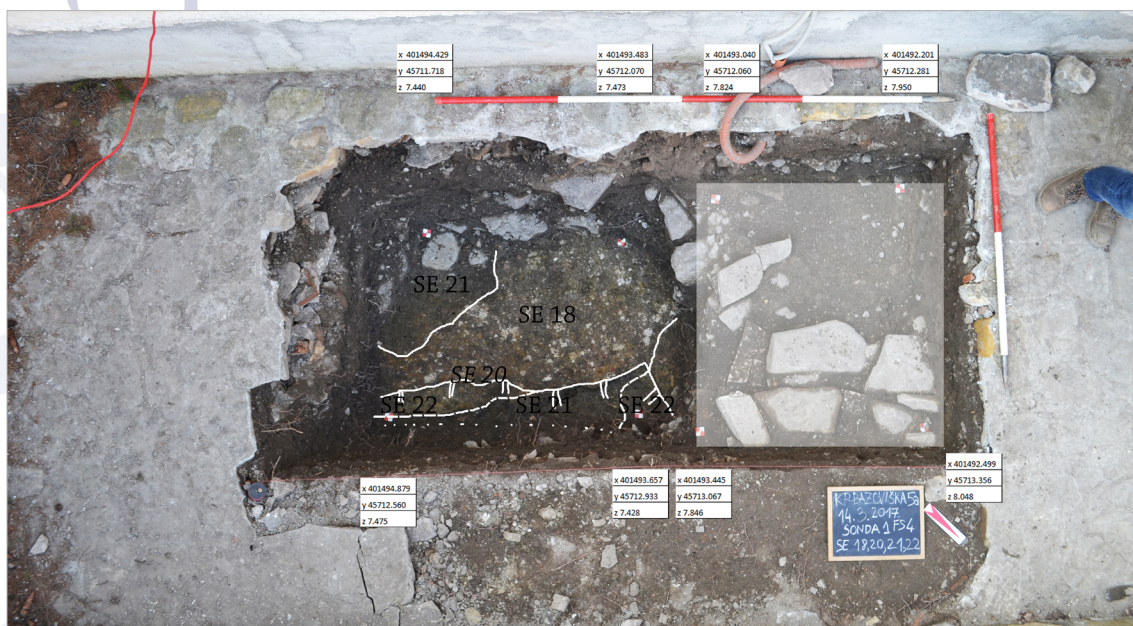
Ruševinsko plast kamnov SE 23 je prekrivala tanka plast oz. utrditev, debeline 0,08 m sestavljena iz peščene ilovice, lisaste svetlo olivno rjave in olivne barve, kamnov (tudi ožganih), opek, drobcov ožgane ilovice, oglja, malte/preperelih kamnov (SE 18), ki predstavlja tudi zadnjo od odloženih plasti *faze 2* (slika 7). Vanjo je bila vkopana večja odpadna jama, v tlorisu oglate oblike, SE 19 (vel. 1,4 x 0,3 x 0,08 m), ki jo je

zaponjevalo polnilo SE 20, sestavljeno iz peščene in meljaste ilovice, zelo temno sivo rjave barve, kamnov, drobcov malte, drobcov oglja, drobcov oksidov in premešanih najdb (keramika, kost).

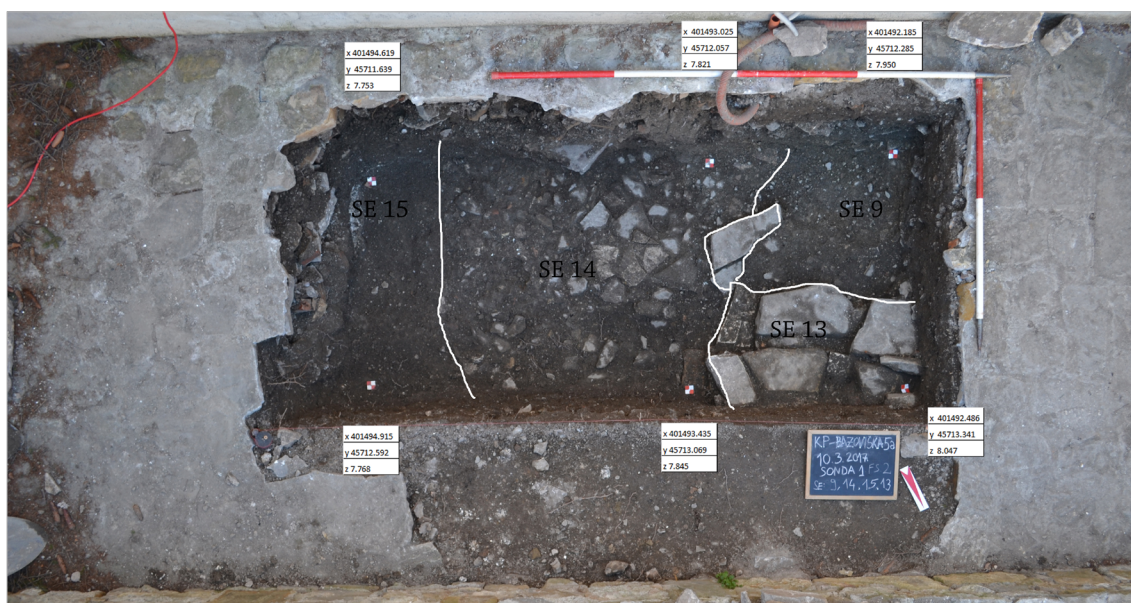
Tudi naslednjo novoveško fazo (*3. faza*) zaznamujejo nasipavanja območja (SE 14 in SE 15) in gradbena odpadna jama (SE 16/17). Arheološke ostaline *faze 2* je prekrivalo čvrsto nasutje, debeline 0,25 m, sestavljeno iz peščene in ilovnatega melja, temno sive do temno sivkasto rjave barve, ploščatih kamnov, opek in premešanih najdb (SE 14), nad njim pa se je v enem delu nahajala mehka plast, debeline 0,30

Slika 6. Koper, Bazoviška ulica 5a, kompozitni fototloris – SE 24 – faza 1 (pripravila: A. Ogorelec, M. Ravnik, arhiv UP FHŠ IAD).

Slika 7. Koper, Bazoviška ulica 5a, kompozitni fototloris – SE 18, SE 21=22, SE 20 – faza 2 (pripravila: A. Ogorelec, M. Ravnik, arhiv UP FHŠ IAD).

Slika 8. Koper, Bazoviška ulica 5a, kompozitni foto tloris – SE 13, SE 9, SE 14, SE 15 – fazi 3, 4 (pripravila: A. Ogorelec, M. Ravnik, arhiv UP FHŠ IAD).

m, sestavljena iz ilovnatega peska, temno sivkasto rjave barve, opek, školjk in s premešanih najdb (SE 15). Na drugi strani izkopnega polja je bila na nivoju SE 14 dokumentirana odpadna gradbena jama (SE 17), ovalne tlorisne oblike, zapolnjena z rahlo sprijetim zasutjem, sestavljenim iz meljastega peska, svetlo rjavkasto sive barve, kamnov, opek in najdb (SE 16).

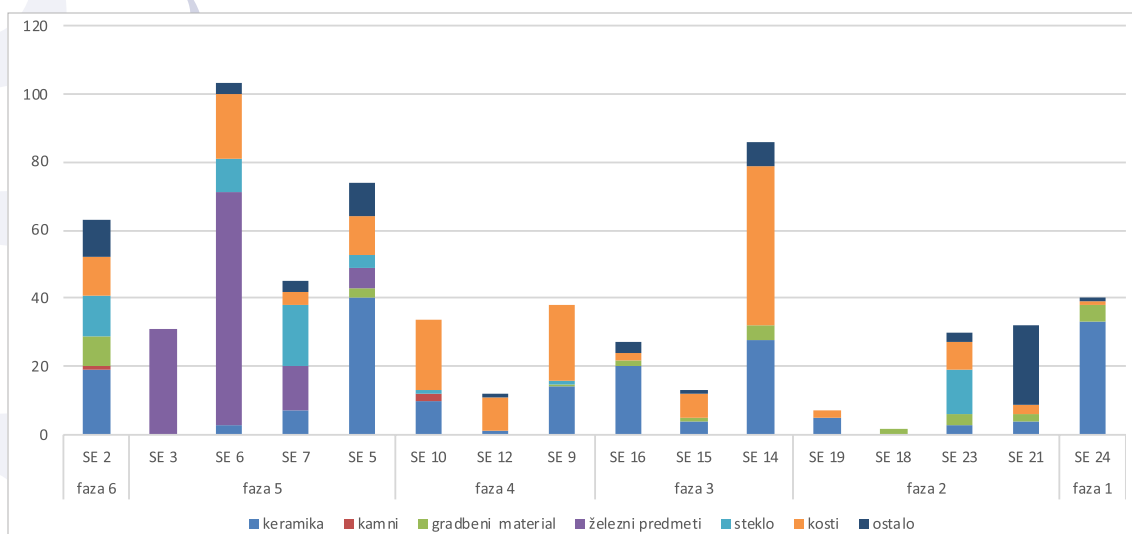
Tudi naslednjo novoveško fazo uporabe prostora (*faza 4*) zaznamuje sosedje nasipavanja in utrjevanja terena. V njeni stratifikaciji so bile evidentirane plasti, povezane z izravnnavanjem in utrjevanjem terena (SE 9, SE 12 in SE 10), skromni ostanki suhozida, debeline 0,30 m (SE 13) ter arheološke ostaline pomožnih gospodarskih aktivnosti, kot je npr. apnenica SE 8/11 oziroma jama za gašenje apna, nepravilne tlorisne oblike z močno utrjenim apnenim robom (slika 8).

Novoveško *fazo 5* definira tanjša plast SE 5 (sestavljena iz peščenega melja zelo temno sive barve, kamnov, opek, drobcov malte, ometa, oglja, polžev in premešanih najdb), v katero je vkopana velika gradbena odpadna jama SE 4, zapolnjena z različnimi polnili. Vkop za odpadno jama (SE 4) je bil pravilne oglete tlorisne oblike,

velikosti 1,9 x 1,0 m in nepravilnega preseka ter globine 0,50. Zapolnjevala so ga polnila različnih sestavov gradbenega materiala: SE 3, SE 6 in SE 7. Na osnovi sestave polnil lahko jama SE 4 opredelimo kot odpadno jama, zasuto z odpadnim gradbenim materialom. Vkop jame SE 4 je posegel precej globoko in je poškodoval tudi ostaline *faze 4* (SE 10 in SE 8/11).

Najmlajšo fazo uporabe prostora na območju raziskave predstavlja novoveška *faza 6*, kamor sodita zabetoniran kamniti tlak ob hiši, narejen iz klesancev, velikosti med 0,25 x 0,40 m in 0,60 x 0,40 (SE 1) in pa premešana plast t.i. paleoornica (SE 2), debeline 0,35 m, sestavljena iz peščenega melja temno olivno rjave barve, kamnov različnih velikosti, opek, ometa, polžev, drobcov betona in premešanih najdb (keramika, kost, steklo), katero lahko razumemo kot nekdanjo obdelovalno površino (paleo-orニコ), kar bi nakazoval tudi izris uporabe prostora na franciscejskem katastru v tem predelu Kopra, namreč tu so na katastru izpričani predvsem vrtovi in obhišnice.

Arheološko testno sondiranje na lokaciji Koper, Bazoviška 5a je pokazalo, da lahko plasti in

Slika 9. Koper, Bazoviška ulica 5a, gradični prikaz distribucije arheološkega gradiva po posameznih fazah uporabe prostora in SE glede na vrsto materiala (pripravila: Alenka Tomaž).

arheološke ostaline smiselno umestimo v šest različnih faz uporabe prostora. Najstarejšo fazo – *faza 1* lahko na osnovi najdb opredelimo v poznoantično obdobje. Poznoantična plast je edina tudi edina intaktna.² Preostalih pet faz uporabe prostora (*faze 2-6*) pa lahko povežemo predvsem z novoveškimi gradbenimi posegi, to je utrjevanji terena, odlaganjem odpadnega gradbenega materiala, ter pomožnimi gradbenimi aktivnostmi (jama za gašenje apna), ki so se odvijale tik ob sami hiši na lokaciji Bazoviška 5a oziroma v *fazi 6* tudi kot prostor, namenjen drugim dejavnostim. Intenzivna uporaba obravnavanega prostora za potrebe gradbene dejavnosti z vidika zarisa uporabe prostora na franciscejskem katastru morda malce preseneča, pa vendar je potrebno ta prostor, ki je sicer bil namenjen vrtovom, v tako ozko zamejenih okoljih, kot je kare Bošadrage, razumeti tudi kot prostor, ki je bil po potrebi uporabljen za pomožne gradbenih aktivnosti.

Analiza in katalog drobnih najdb

V evidentiranih plasteh, nasutih in arheoloških ostalinah so se ohranile številne drobne najdbe.

² Poznoantični odlomki keramike se nahajajo tudi v sekundarnih kontekstih kasnejših novoveških nasutih, kot razvidno v nadaljevanju.

Med njimi so bili odkriti številni odlomki keramičnih predmetov, stekleni predmeti, odlomki kovinskih predmetov in živalske kosti (slika 9). Ohranjenih je bilo tudi precej odlomkov modernega gradbenega materiala in delov modernih kovinskih najdb (pločevinka ipd.). Kovinski predmeti, ki so bili najštevilnejši v *fazi 5*, so bili že ob izkopu v slabem stanju, največkrat fragmentirani in močno korodirani, kar onemogoča njihovo morfološko in kronološko opredelitev. Najbolj številni v vseh fazah rabe prostora in datacijsko tudi najbolj izpovedni so keramični predmeti, praviloma ostanki transportnega, kuhinjskega in namiznega posodja. V nadaljevanju predstavljamo izbor keramičnih najdb v okviru posameznih faz rabe prostora kot izhodišče interpretacijo raziskanega najdišča. V pregled smo vključili tudi nekaj boljše ohranjenih predmetov iz stekla in kamna.

Na obravnavanem območju je najstarejša raba prostora z arheološkim gradivom dokumentirana v času pozne antike (*faza 1*). Vanjo sodijo najdbe iz plasti SE 24, med njimi 33 odlomkov lončenine, 5 odlomkov gradbenega materiala in del izkopanih kosti (slika 9). To je edina plast na celotnem najdišču, za katero je značilen časovno enoten material, brez vrinjenih mlajših

predmetov, ki bi bili posledica kasnejših gradbenih dejavnosti na tem območju.

Keramično gradivo je precej fragmentirano in slabo ohranjeno. Med izkopanimi odlomki smo lahko prepoznali le štiri tipološko izpovedne primerke (37-39 iz plasti SE 24 in odlomka 11 iz plasti SE 5 in 23 iz plasti SE 14). Vsi odlomki pripadajo poznoantičnemu posodju, prepoznavnemu po značilnih fakturah, obdelavi površine in morfoloških značilnostih.

Odlomki 23, 37 in 39 so deli transportnega posodja, amfor. Odlomek ostenja amfore z značilno narebreno zunanjo površino (23) lahko na splošno tipološko uvrstimo med poznoantične amfore tipa Later Roman 1 ali 2. Časovno amfore tega tipa uvrščamo v čas od poznega 4. do 7. stoletja, njihova proizvodnja izhaja iz vzhodno sredozemskih delavnic od koder so bile razširjene po celotnem Sredozemlju in uporabljene za transport različnih vsebin (Perko 2000, 439-440; Vroom 2005, 55).

Enaka tipološka opredelitev velja za odlomek 37, del amfore, ki se je ohranila le v predelu ročaja na prehodu v ustje. Natančneje jo tipološko ne moremo opredeliti, na podlagi ohranjene oblike ročaja in prehoda v ustje pa domnevamo, da gre za tip Late Roman 1. Na podlagi prehoda v ustje, ki je kratek, domnevamo, da gre v tem primeru za mlajšo različico tipa Late Roman 1, ki se pojavlja od 5. stol. dalje (Bekljanov Zidanšek 2012, 144, T. 1: 5). Enako tipološko in kronološko opredelitev verjetno lahko pripišemo tudi amfori G39, ohranjeni le v predelu ustja, čeprav bi morda šlo tudi za primer poznoantične amfore siro-palestinske proizvodnje (LR 5/6) ali za veliko poznoantično amforo severnoafriške proizvodnje (Perko 2000, 438: št. 29 in 439: št. 39). V obeh primerih gre za amfore široke razprostranjenosti, katerih proizvodnja in uporaba časovno ustreza že omenjenemu časovnemu okvirju. Poznoantične amfore so široko zastopane v poznoantičnih naselbinah na ozemlju današnje Slovenije, tako v njenem obalnem delu, kjer najdbe izvirajo iz urbanih kontekstov današnjega Kopra, Izole in Pirana in iz morja,

kakor tudi v celinskem delu, kjer jih najdemo v poznoantičnih višinskih naselbinah.

Tem najdbam se časovno pridružujeta še dva odlomka ostenja 11 in 38 s tipično poznoantično fakturo, pri odlomku 38 pa še z metličnim dodelano površino. Zaradi stanja ohranjenosti bolj podrobna opredelitev ni možna, vsekakor pa skupaj z že omenjenimi odlomki amfor potrjujeta intenzivno življenje koprskega otoka v pozni antiki, kot mesta vpetega v takratne trgoške tokove.

V novoveško utrditveno *fazo 2* sodijo plasti oz. arheološke ostaline z oznakami SE 23, SE 21, SE 18 in jama s polnilom SE 19. V SE 23 so bili odkriti trije odlomki keramike, trije odlomki gradbenega materiala, več odlomkov stekla in 8 delcev kosti. V SE 21 so bili odkriti vsega 4 odlomki keramike, dva delca gradbenega materiala, tri kosti ter večje število polžjih hišic. V SE 19 je bilo odkritih pet odlomkov keramike in dva odlomka stekla, v SE 18 pa le dva odlomka gradbenega materiala (slika 9). Med vsem gradivom je bil le en odlomek tudi tipološko izpoveden, da ga na osnovi njegovih značilnosti lahko okvirno opredelimo v čas 16. - 17. stoletja.

V novoveško *fazo* nasipavanja in gradbene odpadne jame (*fazo 3*) sodita plasti SE 14 in SE 15 ter polnilo vkopa SE 16. V plasteh te faze je bilo ohranjenega največ drobnega gradiva. V SE 14 je bilo odkritih 28 odlomkov keramike, 4 odlomki gradbenega materiala ter 47 odlomkov stekla. V SE 15 so bili odkriti 4 odlomki keramike in 7 odlomkov stekla, v polnilu odpadne jame SE 16 pa je bilo odkritih 20 odlomkov keramike ter dva odlomka stekla (slika 9). Kar nekaj primerkov keramičnega gradiva je tudi tipološko in časovno opredeljivega. Glede na tipološke in tehnološke značilnosti, gradivo *faze 3* ni homogeno in sodi v različna časovna obdobja.

Med časovno najstarejšimi najdbami *faze 3* je zagotovo odlomek poznoantične amfore (23) iz časa med 5. in 7. stoletjem, ki je bil odkrit v sekundarnem kontekstu (SE 14) in je opisan zgoraj, med gradivom 1. faze dejavnosti na tej lokaciji. Preostale datacijsko izpovedne odlomke lahko opredelimo v čas od 15. stoletja dalje. Gradi-

vo odraža dinamiko gradbenih dejavnosti, ki so vzrok za časovno zelo širok razpon keramičnega gradiva iz plasti 3. faze in obsega različne tipe kuhinjskega in namiznega posodja.

Ohranjeno kuhinjsko posodje pripada posodam za pripravo hrane na ognju, kot so lonci (26, 30) in kotlički (24, 34, 36). Ohranjena primerka loncev (26, 30) sta izdelana iz zrnate gline in sta črne barve, kar je značilnost novoveškega kuhinjskega posodja. Zaradi izpostavljenosti ognju pri kuhanju, so lončarske mase vsebovale različne primesi, ki so bile dodajane zaradi povečanja funkcionalnih lastnosti posode tj. povečanja njihove odpornosti na visoke temperature. Pri loncih gre za lokalno izdelano keramiko, enkrat žgano, praviloma v redukcijski atmosferi, ki se odraža v temnejših barvah, praviloma temno sivih ali temno rjavih in črnih odtenkih. Tipološko gre za skupino, katere oblika se prilagaja uporabi in zato ne kaže večjih razvojnih trendov. Njihovo okraševanje pa z enostavnimi posegi (vbo-di, odtisi, vrezi) najdemo na zunanjem zgornjem delu recipienta, kot je tudi primer okrasa s horizontalno linijo odtisov na odlomku 26. Čeprav je, kot je že povedano, oblika takšnega posodja bila dokaj stabilna in jo lahko povežemo s tradicijo poznoantičnega lončarstva, na podlagi analogij omenjena odlomka lahko uvrstimo v 16. stoletje (Bradara 2016, 114-117, št. 26).

Ohranjeni deli kotličkov (24, 34, 36) pripadajo tipu posodja, ki je bil v uporabi od 10. do 19. stoletja po celotnem severnojadranskem območju, bolj množično pa stopijo v uporabo v 13. in 14. stoletju. Za kotličke je značilno ustje, oblikovano na način, da vanj trdno namestimo pokrov, iz ustja pa sta modelirana po dva polkrožna ročaja ali ušesi z luknjo za vstavljanje kovinskega dela za obešanje. Ta del se je ohranil pri odlomku 36 in ponuja dovolj podatkov za tipološko opredelitev. Vse ohranjene odlomke lahko uvrstimo v novoveško fazo uporabe in sicer od 16. do 18. stoletja, kar je tudi čas najbolj intenzivne rabe kotličkov na območju Istre, kot kažejo tudi številne datirane najdbe iz različnih lokacij (Mileusić in Badovinac 2012, 148, T.1:3).

Glazirane posode iz bolj prečiščene lončarske mase (28, 32) sodijo med posodje, ki je bilo v uporabi v kuhinji in za mizo. Na podlagi primerjalnega gradiva pa omenjena odlomka lahko datiramo v 16. ali 17. stoletje (Bradara in Saccardo 2007, 174, št. 144).

Med namizno posodje 16. stoletja sodita odlomka gravirane keramike (35) in majolike (31). Oba odlomka sta skromno ohranjena in ne dopuščata natančnejše analize in tipološke ali morfološke opredelitve, razen okvirne.

Najmlajši predmeti iz plasti 3. faze pripadajo mlajšim tipologijam namiznega posodja, okrašenega z engobo, ki je lahko monohromna in bele barve (25) ali nad engobo še poslikana z rumeno, oranžno in zeleno barvo, kot je primer pri odlomkih krožnikov 27 in 33. Tovrstno posodje je bilo zelo razširjeno v 18. in 19. stoletju, verjetno zaradi cenejše izdelave in večje dostopnosti uporabnikom (Bin 2007, 378, T.113: 35).

Na temelju opaženega, lahko rečemo, da gradivo iz 3. faze večinoma dokazuje potek gradbenih dejavnosti v času od 16. stoletja dalje.

V naslednjo novoveško fazo nasipavanja in utrjevanja terena (*faza 4*) sodijo plasti SE 9, SE 12, SE 13, SE 10 ter apnenica SE 8/11. Drobnopodno gradivo *faze 4* je bilo odkrito v plasteh SE 12, SE 10 in SE 9 (slika 9), pri čemer se je tipološko pričevalno gradivo nahajalo le v SE 9. Najdbe so časovno raznoliške nastanka in odražajo dinamiko gradbenih posegov. Kot najstarejšo, lahko opredelimo posodo 20, okrašeno z značilno gravirano risbo vrezano v engobo in dodatno poslikano z zeleno in rjavo barvo. Čeprav je ohranjena le v predelu dna in je površinski premaz dokaj slabo ohranjen, pa kompozicijske značilnosti ohranjenega okrasa, razpotegnjenega čez celotno notranjo površino omogočajo okvirno časovno opredelitev v čas 15. – 16. stoletja.

Čeprav manjši, odlomek ostenja majolike 19, ponuja dovolj podatkov za natančnejšo opredelitev v čas 16. in 17. stoletja. Gre za značilen način okraševanja majolike iz delavnic v Deruti, imenovan *a raffaellesca* (Bradara 2016, 145, št. 57). Zanj je značilen okras vejic in drugih rastlinskih motivov po večjem delu bele površi-

ne, ki obkroža notranji okvir, v katerem je upodobljen glavni motiv. Na ohranjenem primerku je viden samo okras vejic, izveden s slikanjem v oranžni, rumeni in modri barvi.

Najmlajši odlomek pripada krožniku 18 iz beloprstene keramike s transferno potiskanim okrasom v modri barvi. Tako okrašeno posodje je zelo razširjeno in ga uvrščamo v čas med 18. in 20. stoletjem (Bradara in Saccardo 2007, 90, št. 221-223).

V novoveško fazo nasipavanja, *fazo 5*, sodijo plast SE 5 ter polnila SE 3, SE 6 in SE 7 vkopa SE 4. V polnilu SE 3 je bila odkrita moderna kovinska posoda, v SE 6 so bili odkriti trije odlomki keramike ter številni odlomki kovinskih najdb, stekla in kosti, v polnilu SE 7 pa 7 odlomkov keramike, deli kovinskih predmetov ter stekla (slika 9). V glavnem gre za gradivo, ki ga lahko povezujemo z 19. - 20. stoletjem, kot je primer skodelice z ročajem izdelane iz porcelana (14).

V plasti SE 5 pa je bilo odkritih 40 odlomkov keramike, delci gradbenega materiala, deli železnih modernih predmetov, odlomki stekla ter kosti. Časovno je gradivo nekoliko bolj raznoliko in jasno kaže na premešan značaj plasti, s katerimi so nasipavali teren, morda celo z materialom iz drugih lokacij, kar je razvidno iz njegove vsebine in večjega kronološkega razpona predmetov kot v prejšnji fazi, saj se poveča število starejših najdb, med katerimi prevladujejo najdbe 15. in 16. stoletja.

Najstarejša najdba pripada prej obdelanemu odlomku ostenja poznoantičnega lonca (11). Poleg tega najdemo tudi ostanke kuhinjske keramike iz 15. in 16. stoletja. Takšen primer je lonc 6, katerega ustje in prehod v vrat zagotavlja ta jasne diagnostične elemente za navedeno časovno opredelitev in umestitev v široko razprostranjeno tipologijo (Bradara 2016, 117).

Posebnost med najdbami 5. faze predstavlja odlomek španske majolike (9). Gre za krožnik, na notranji strani okrašen z belo glazuro, na kateri je okras izveden s slikanjem z modro barvo. Enostaven, a značilen okras sestavlja mreža z velikimi očesi, ki predstavlja preplet vejic znotraj katerih je naslikan rastlinski motiv. Tako

okrašeno posodje sodi med izdelke keramičnih delavnic Valencije iz 15. stoletja (Bradara 2016, 161, št. 62). Španska keramika, nastala pod vplivom vzhodnih islamskih delavnic, je doživela razvojne spremembe, ki so vključevale tudi vsebinsko oz. spremembo motivov, predvsem s krščansko simboliko. Njeno distribucijo, za razliko od npr. italijanskih tipov majolike, ne povezujemo s klasično trgovino, temveč predvsem z individualnim in verjetno direktnim prenosom pod močnim vplivom romarjev. Zato lahko rečemo, da med ostalim gradivom tovrstne najdbe predstavljajo luksuzne izdelke 15. stoletja. Za ohranjeni odlomek 9 pa domnevamo, da je kot del nasipne plasti na lokacijo, na kateri je bil najden, prinesen iz nekega mestnega smetišča, kjer je bil deponiran po prenehanju uporabe oz. po tem ko je bil odvržen.

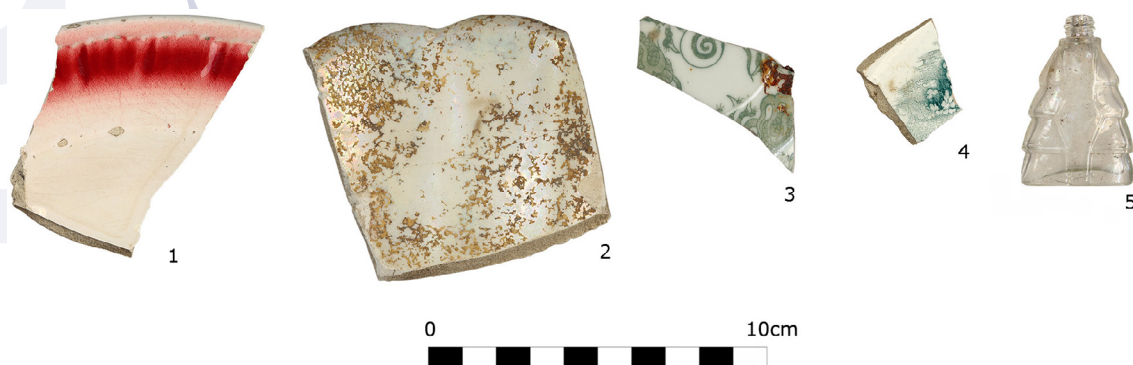
Majoliki pripada tudi vrč, ohranjen le v spodnjem delu, na prehodu iz noge v ostenje (G10). Na podlagi ohranjenih elementov okrasa, vrč okvirno lahko uvrstimo med izdelke delavnic italijanskih pokrajin Marche ali Romagna iz 15. in 16. stoletja (Bradara 2016, 150, št. 51).

Ostali datacijsko okvirno opredeljivi odlomki pa sodijo v mlajši čas in sicer v obdobje med 18. in 20. stoletjem. To so odlomek beloprstene keramike s transfernim potiskom v rjavi barvi (8), nekoliko mlajša, verjetno iz 19. ali 20. stoletja, pa sta ustje keramične posode za mineralno vodo (7) in odlomek porcelana (12).

V *fazi 6*, ki predstavlja recentno fazo paleo-ornice (SE 2), na kateri je bil izgrajen kamnit tlak, je bilo odkritih 19 odlomkov keramike, 9 odlomkov gradbenega materiala, 12 odlomkov stekla, 11 kosti ter deli plastike, ometa, varovalke, polžev in školjk (slika 9). Najdbe, ki so bile evidentirane v SE 2, sodijo v različna časovna obdobja novega veka. Nekaj najdb lahko povežemo s časom med 18. in 20. stoletjem (2, 3, 4), posamezne najdbe pa zagotovo sodijo v 20. stoletje (1, 5).

Katalog najdb

Katalog izbranega gradiva je oblikovan po posameznih stratigrafskih enotah (SE). Gradivo

Slika 10. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 2 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

je predstavljeno v opisu in s fotografijo. Velikost je zabeležena v centimetrih (cm). Za skupine predmetov so podane najmanjša in največja dimenzija.³

1 SE 2, sonda 1, zap. št. KPB17 2-4.

Odlomek ustja z ostenjem globokega krožnika, izdelanega iz beloprstene keramike. Okrašen s podglazurnim slikanjem v rdeči barvi. Velikost: 7,0 x 6,0 cm. Datacija: 20. stoletje.

2 SE 2, sonda 1, zap. št. KPB17 2-6.

Odlomek ustja z ostenjem skleda iz beloprstene keramike. Velikost: 7,1 x 7,1 cm. Datacija: 18. - 20. stoletje.

3 SE 2, sonda 1, zap. št. KPB17 2-8.

Odlomek prstanastega dna z ostenjem krožnika, izdelanega iz porcelana. Površini sta okrašeni z zelenim transfernim potiskom. Velikost: 3,0 x 4,6 cm. Datacija: 20. stoletje.

4 SE 2, sonda 1, zap. št. KPB17 2-9.

Odlomek prstanastega dna z ostenjem krožnika, izdelanega iz beloprstene keramike. Notranja površina okrašena s transfernim potiskom. Velikost: 2,7 x 2,5 cm. Datacija: 18. - 20. stoletje.

5 SE 2, sonda 1, zap. št. KPB17 2-1.

Steklenička iz brezbarvnega prozornega stekla v obliki smrečice. Na ustju viden navoj. Velikost: 5,0 x 3,2 cm. Datacija: 20. stoletje.

6 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-13.

Odlomek roba ustja z ostenjem lonca, izdelanega iz drobnnozrnate lončarske mase. Groba površina je siva. Velikost: 3,0 x 4,3 cm. Datacija: 15. - 16. stoletje.

7 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-14.

Odlomek ustja z ostenjem lončenke z glazuro rumene barve. Velikost: 3,7 x 2,8 cm. Datacija: 19. - 20. stoletje.

8 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-5.

Odlomek ostenja posode iz beloprstene keramike. Okrašen s transfernim potiskom v rjavi barvi. Velikost: 1,7 x 2,2 cm. Datacija: 18. - 20. stoletje.

9 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-12.

Odlomek dna z ostenjem krožnika, izdelanega na vretenu iz zelo fino zrnate keramike. Notranja in zunanja površina sta engobirani in glazirani z brezbarvno glazuro. Na notranji strani slikan okras modre barve v motivu mreže. Velikost: 5,5 x 10,0 cm. Datacija: 15. stoletje.

10 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-3.

Odlomek dna z ostenjem vrča iz majolike. Na zunanji strani ima slikan okras z modro, rjavo rumeno in črno barvo. Velikost: 2,3 x 6,0 cm. Datacija: 16. - 17. stoletje.

11 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-17.

Odlomek dna z ostenjem posode, izdelane na vretenu iz drobnnozrnate lončarske mase. Gladka površina je na notranji strani siva, na zunanji

3 Legenda: zap. št. – zaporedna številka; KPB – Koper – Bazoviška ulica

Slika 11. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 5 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

Slika 12. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 6 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

rjava. Velikost: 2,4 x 3,0 cm. Datacija: pozna antika (?).

12 SE 5, sonda 1, zap. št. KPB17 5-6.

Odlomek vratu in ostenja posode, izdelane iz porcelana. Velikost: 3,5 x 3,9 cm. Datacija: 20. stoletje.

13 SE 6, sonda 1, zap. št. KPB17 6-1.

Odlomek stojne ploskve kozarca na peclju (?), izdelanega iz svetlo zelenega prozornega stekla. Velikost: 1,0 x 2,0 cm. Datacija: novi vek (?).

14 SE 6, sonda 1, zap. št. KPB17 6-4.

Odlomek skodelice s prstanastim dnom in ročajem, izdelane iz porcelana. Premer: 7,2 cm, višina: 5,5 cm. Datacija: 19. – 20. stoletje.

15 SE 7, sonda 1, zap. št. KPB17 7-2.

Odlomek ustja z ostenjem lonca, izdelanega na vretenu iz drobnnozrnate lončarske mase. Gladka površina je temno siva. Velikost: 2,2 x 3,2 cm. Datacija: novi vek.

16 SE 7, sonda 1, zap. št. KPB17 7-3.

Odbitek obsidiana črne barve z belimi vložki. Vidne sledi odbijanja (?) Na posameznih delih

Slika 13. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 7 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

Slika 14. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 9 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

prekrit z malto. Velikost: 3,7 x 2,5 cm, debelina: 0,4 cm.

17 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-3.

Odlomek ustja z ostenjem lonca, izdelanega na vretenu iz drobnoprstne lončarske mase. Gladka površina je na notranji strani rdeče rjava na zunanji pa rjava. Velikost: 2,0 x 4,0 cm. Datacija: novi vek.

18 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-2.

Odlomek prstanastega dna in ostenje krožnika iz beloprstene keramike. Notranjost okrašena s transernim potiskom v modri barvi. Velikost: 4,0 x 1,6 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

19 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-4.

Odlomek ostenja posode, izdelane na vretenu iz fino-zrnate lončarske mase. Površina je glazirana z belo glazuro in poslikana z modro, rumeno, oranžno in rjavo barvo. Velikost: 2,7 x 2,3 cm. Datacija: 16. – 17. stoletje.

20 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-7.

Odlomek dna posode. Notranja površina je engobirama, gravirana, poslikana z rumeno in rjavo in glazirana. Premer: 5,4 cm, višina: 1,2 cm. Datacija: 15. – 16. stoletje.

Slika 15. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 14 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

21 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-5.

Ploščata, krožno oblikovana, kamnita ploščica, sive barve. Pokrov? Premer: 4,0 cm, debelina: 1,1 cm.

22 SE 9, sonda 1, zap. št. KPB17 9-6.

Ploščata, krožno oblikovana, kamnita ploščica, sive barve. Pokrov? Premer: 4,0 cm, debelina: 0,9 cm.

23 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-1.

Odlomek ostenja poznoantične amfore (LRA 1). Velikost: 3,0 x 3,5 cm. Datacija: 5. – 7. stoletje (Vroom 2005, 52-53).

24 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-14.

Odlomek ustja z ostenjem kotlička z nastavkom za pokrov, izdelanega na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Gladka površina je rdeče rjava. Velikost: 3,0 x 3,5 cm. Datacija: 16. – 18. stoletje.

25 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-13.

Odlomek ustja z ostenjem krožnika, izdelanega na vretenu iz zelo fino zrnate lončarske mase. Površina je glazirana z belo glazuro. Velikost: 3,5 x 4,7 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

26 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-8.

Odlomek posode, izdelane na vretenu iz drobnnozrnate lončarske mase. Gladka površina je na notranji strani siva, na zunanji pa lisasta siva in temno sivo rjava. Ostenje je okrašeno z razčlenjenim plastičnim rebrom. Velikost: 3,4 x 3,5 cm. Datacija: novi vek.

27 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-11.

Odlomek ostenja posode, izdelane iz fino zrnate lončarske mase. Na zunanji strani premaz bele gline, notranjost je glazirana in poslikana z rumeno, modro, oranžno, črno in zeleno barvo. Velikost: 5,0 x 8,5 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

28 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-1.

Odlomek dna z ostenjem posode, izdelane na vretenu iz fino zrnate lončarske mase, z glazuro rjave barve na notranji strani. Premer dna: 4,4 cm, višina 1,5 cm. Datacija: novi vek.

29 SE 14, sonda 1, zap. št. KPB17 14-5.

Odlomek dna z ostenjem posode, izdelane na vretenu iz fino zrnate lončarske mase, z glazuro rjave barve na notranji strani. Velikost: 4,1 x 4,9 cm. Datacija: novi vek.

Slika 16. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 15 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

Slika 17. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 16 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

30 SE 15, sonda 1, zap. št. KPB17 15-2.

Odlomek ustja z ostenjem lonca, izdelanega na vretenu iz drobnnozrnate lončarske mase. Gladka površina je črna. Velikost: 2,0 x 3,5 cm. Datacija: novi vek.

31 SE 15, sonda 1, zap. št. KPB17 15-1.

Odlomek ustja z ostenjem sklede iz majolike. Površina je glazirana z belo glazuro in slikana z modro in črno barvo. Velikost: 2,7 x 4,5 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

32 SE 15, sonda 1, zap. št. KPB17 15-3.

Odlomek dna z ostenjem posode, izdelane na vretenu iz fino zrnate lončarske mase, z glazuro

rjave barve na notranji strani. Velikost: 4,0 x 7,5 cm. Datacija: novi vek.

33 SE 16, sonda 1, zap. št. KPB17 16-9.

Odlomek ostenja sklede, izdelane iz fino zrnate lončarske mase. Na zunanji strani premaz bele gline, notranjost je glazirana in poslikana z rumeno, modro, oranžno in zeleno barvo. Velikost: 5,0 x 9,3 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

34 SE 16, sonda 1, zap. št. KPB17 16-2.

Odlomek ustja z ostenjem kotlička z nastavkom za pokrov, izdelanega na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Gladka površina je na notranji

Slika 18. Koper, Bazoviška ulica 5a, izbor arheološkega gradiva iz SE 24 (foto gradiva: Aleš Ogorelec, priprava tabel: Alenka Tomaž, arhiv UP FHŠ IAD).

strani rjava in na zunanji črna. Velikost: 3,0 x 6,5 cm. Datacija: 18. – 20. stoletje.

35 SE 16, sonda 1, zap. št. KPB17 16-13.

Odlomek ustja z ostenjem krožnika, izdelanega na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Notranja površina je engobirana, gravirana, poslikana z zeleno barvo in glazirana. Velikost: 4,0 x 5,8 cm. Datacija: 16. stoletje.

36 SE 16, sonda 1, zap. št. KPB17 16-1.

Odlomek ročaja kotlička, izdelanega na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Gladka površina je na notranji strani rdeče rjava, na zunanji pa črna. Velikost: 3,5 x 6,7 cm. Datacija: 16. – 18. stoletje. [Slika 17 približno tukaj]

37 SE 24, sonda 1, zap. št. KPB17 24-1.

Odlomek ročaja z ostenjem posode, izdelane na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Gladka površina je rdeče rjava. Velikost: 4,0 x 3,8 cm, debelina: 1,3 cm. Datacija: pozna antika.

38 SE 24, sonda 1, zap. št. KPB17 24-2.

Odlomek ostenja posode, izdelane na vretenu iz drobnazrnate lončarske mase. Gladka površina je rdeče rjava. Na zunanji strani sledi metliččnja. Velikost: 3,1 x 4,4 cm. Datacija: pozna antika.

39 SE 24, sonda 1, zap. št. KPB17 24-3.

Odlomek odebeljenega in profiliranega ustja z ostenjem vrča, izdelanega na vretenu iz fino zrnate lončarske mase. Gladka površina je rdeča. Velikost: 3,5 x 6,0 cm. Datacija: pozna antika.

Zaključek

Arheološka raziskava izvedena s testnim sondiranjem na lokaciji Bazoviška ulica 5a v Kopru

je omogočila vpogled v stratifikacijo plasti in arheoloških ostalin iz šestih različnih faz uporabe prostora. Najstarejšo fazo uporabe prostora ohranjene v arheološkem zapisu – *faza 1* z najdbami umeščamo v čas pozne antike. Plasti iz prve faze so tudi najmanj poškodovane in brez najdb, ki bi predstavljale mlajšedobno gradivo, ki bi v plast pripela kot posledica intenzivnih gradbenih dejavnosti v mlajših obdobjih.

Preostalih pet faz uporabe prostora (*faze 2-6*) povezujemo s poznosrednjeveško in predvsem novoveško rabo prostora in z novoveškimi gradbenimi posegi, ki so se odvijali tik ob sami hiši na lokaciji Bazoviška 5a.

Najstarejšo fazo uporabe prostora na sploh predstavlja *faza 1* (SE 24), ki jo na osnovi odkritega arheološkega gradiva lahko opredelimo v poznoantično obdobje. Najstarejšo novoveško fazo uporabe prostora (*faza 2*) definirajo nasutja, utrditve in odpadne jame (SE 18, SE 19/20, SE 23, SE 21/22, SE 18), kateri sledi 3 *faza*, katero zaznamujejo nadaljnja nasipavanja območja (SE 14 in SE 15) in gradbena odpadna jama (SE 16/17). V naslednjo novoveško fazo nasipavanja in utrjevanja terena (*faza 4*) sodijo plasti SE 9, SE 12, SE 10, ostanki suhozida (SE 13), ter ostaline pomožnih gospodarskih aktivnosti, kot je npr. apnenica SE 8/11. V novoveško fazo nasipavanja z gradbeno odpadno jamo (*faza 5*) sodijo plast SE 5 ter odpadne jame z gradbenim materialom SE 4 s polnili SE 3, SE 6 in SE 7. Najmlajšo fazo na obravnavanem območju predstavlja novoveška *faza 6*, kamor sodita kamniti tlak ob hiši, narejen iz klesancev, SE 1 in paleoornica SE 2, t.j. obdelovalna zemlja nekdanjih vrtov obravnavanega območja.

Keramično gradivo, najdeno v plasteh znotraj izkopane arheološke sonde, odraža dve ločeni zgodovinski obdobji. Najstarejšo fazo in posamezne najdbe v sekundarnih kontekstih povezujemo s poznoantičnim obdobjem, natančneje od 5. - 7. stoletjem. Na drugi strani pa večina odkritih arheoloških ostalin sodi v novoveški čas med 15. in 20. stoletjem. Novoveške najdbe se pojavljajo premešane, predvsem v nasutjih in izravnavah oz. odpadnih jamah, v vseh novoveških fazah najdišča (*faze 2 - 6*), zaradi česar ugotavljamo, da je njihova lega sekundarna in ustreza novoveškim kontekstom v obalnih mestih, za katere je značilna intenzivna gradbena dejavnost, kljub zaznanemu ohranjanju osnovnih srednjeveških urbanih zasnov.

Sosledje poznoantičnih, srednjeveških in novoveških arheoloških kontekstov najdemo na območju Kopra na številnih lokacijah, kot npr. primer na Muzejskem trgu (Mileusić, Predan 2011, 25-34), Kapucinski vrt (Cunja 1996), na Kreljevi 1 (Guštin in Sakara Sučević 2011), pa na Kreljevi 6 (Zanier 2011), ali pa bližnji lokaciji Dijaškega doma (Tomaž 2013). Rezultati arheoloških raziskav na Bazoviški 5a zatorej potrjujejo sosledje arheoloških ostalin in uporabo prostora na raziskani lokaciji in dopolnjuje širšo sliko poselitve koprskega otoka in rabe prostora, ki jo je moč slediti tudi na drugih arheološko raziskanih, a večinoma neobjavljenih lokacijah v Kopru.

Povzetek

V članku predstavljamo rezultate arheološkega testnega sondiranja na Bazoviški ulici 5a, v predelu Bošadrage v Kopru. Testno sondiranje je potrdilo stratifikacijo plasti in arheoloških ostalin, ki smo jih umestili v šet različnih faz uporabe prostora. Najstarejšo fazo uporabe prostora – *fazo 1* je na osnovi arheoloških najdb opredeljena v poznoantično obdobje. Preostalih pet faz uporabe prostora (*faze 2-6*) pa povezujemo predvsem z zgodnjimi in poznimi novoveškimi gradbenimi posegi. Najzgodnjejšo novoveško fazo uporabe prostora (*faza 2*) definirajo nasutja, utrditve in odpadna jama, kateri sledi *3 faza*, katero zaznamujejo nadaljnja nasipavanja območja in večja gradbena odpadna jama. Tudi naslednji novoveški fazi uporabe prostora (*fazo 4 in fazo 5*) zaznamujejo nasipa-

vanje in utrjevanja terena, pri čemer so bile v *fazi 4* odkrite še ostaline pomožnih gospodarskih/gradbenih aktivnosti, v *fazi 5* pa večja odpadna jama z modernim gradbenim materialom. Najmlajšo fazo na obravnavanem območju predstavlja novoveška *faza 6*, kamor sodita kamniti tlak ob hiši, narejen iz klesancev in paleoornica, nekdanja obdelovalna zemlja vrtov obravnavanega območja.

Keramično gradivo, najdeno v plasteh in arheoloških ostalinah sonde, odraža dve ločeni zgodovinski obdobji. Najstarejšo fazo in posamezne najdbe v sekundarnih kontekstih povezujemo s poznoantičnim obdobjem, natančneje od 5. - 7. stoletjem, na drugi strani pa večina odkritih arheoloških ostalin sodi v novoveški čas med 15. in 20. stoletjem. Novoveške najdbe se pojavljajo premešane, predvsem v nasutjih in izravnavah oz. odpadnih jamah, v vseh novoveških fazah najdišča (*faze 2 - 6*), zaradi česar ugotavljamo, da je njihova lega sekundarna in ustreza novoveškim kontekstom v obalnih mestih, za katere je značilna intenzivna gradbena dejavnost, kljub zaznanemu ohranjanju osnovnih srednjeveških urbanih zasnov. Sosledje poznoantičnih, srednjeveških in novoveških arheoloških kontekstov najdemo na območju Kopra na številnih lokacijah. Lokacija na Bazoviški 5a tako dodatno potrjuje sosledje arheoloških ostalin, ki ga je moč slediti tudi na drugih lokacijah v Kopru.

Summary

In this article, we present the results of archaeological test excavation at Bazoviška ulica 5a, located in the area of Bošadrage in Koper. The test excavation produced stratification of layers and archaeological remains, which were placed in several different phases of land use. According to archaeological finds, the oldest phase of land use, Phase 1 dates to the Late Antiquity period. The remaining five phases (Phases 2-6) are associated mainly with construction interventions in the Early and Late Modern Period. The earliest modern phase of land use (Phase 2) is defined by levelling, earthworks and waste pit, followed by Phase 3, which is marked by further levelling of the area and a more extensive construction waste pit. The subsequent modern phases of space use (Phase 4 and Phase 5) are also marked by backfilling and consolidation of the terrain. Phase 4 is also associated with secondary economic/construction activities, while in Phase 5 there is an enormous waste pit with

modern-day construction debris. The youngest phase in the area in question is Phase 6, defined by a stone pavement next to the house and a sub-surface soil, the former arable land of the gardens of the area in question. Ceramic finds discovered in layers, and archaeological remains of the test probe belong to two separate historical periods. The oldest phase and specific finds from secondary contexts are associated with the Late Antiquity Period, more precisely from the 5th to the 7th Century. On the other hand, most discovered archaeological remains belong to modern times between the 15th and 20th Centuries. Modern finds appear mixed, especially in fillings and levelling or waste pits, in all Modern phases of the site (Phases 2 - 6), due to which we find that they are deposited in the secondary contexts, which corresponds to other modern contexts in coastal towns, which are characterized by intensive construction activity, despite the apparent continuation of the basic medieval urban designs. A sequence of Late antiquity, Medieval and Modern archaeological contexts can be found at many locations in Koper. Location at Bazoviška 5a thus further confirms the archaeological remains, which can also be traced at other locations in Koper.

Viri in literatura

- Bernik, S. 1968. *Organizem slovenskih obalnih mest Koper, Izola, Piran*. Ljubljana: Mladinska knjiga, Piran: Medobčinski zavod za spomeniško varstvo.
- Bekljanov Zidanšek, I. 2012. »Nekaj amfor z morskega dna ob obali severozahodne Istre.« V: *Potopljena preteklost. Arheologija vodnih okolij in raziskovanje kulturne dediščine v Sloveniji*, ur. Andrej Gaspari, Miran Erič, 141-144. Ljubljana: Didakta.
- Bin, M. 2007. »Ceramica ingobbiata invetriata dipinta.« V *Trieste Antica. Lo scavo di Crosada*. Ur. Chiara Morselli, 374-379. Trieste: Editreg.
- Bradara, T. 2016. »Blagovanje.« V *Temporis Signa. Arheološka svjedočanstva istarskog novovekovlja*, ur. Tatjana Bradara in Ondina Krnjak, 103-188. Pula: Arheološki muzej Istre. Monografije i katalogi 26.
- Bradara, T. in F. Saccardo. 2007. *Keramički nalazi iz Rovinja – uvala Valdibora i otok Sv. Katarina*. Rovinj: Zavičajni muzej grada Rovinja.
- Cunja, R. 1996. *Poznorimski in zgodnj srednjeveški Koper, arheološko izkopavanje na bivšem Kapucinskem vrtu v letih 1986-1987 v luči drobnih najdb 5. – 9. stoletja*. Knjižnica Annales majora. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
- Guštin, M. (ur.) 2011a. *Urbana arheologija Kopra*. Koper: Univerzitetna založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.
- Guštin, M. 2011b. »Zgodovina Kopra v luči arheoloških raziskav.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 7-16. Koper: Univerzitetna založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.
- Guštin, M. In M. Sakara Sučević 2011. »Poznoantična poselitev na Kreljevi 1 v Kopru.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 35-38. Koper: Univerzitetna založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.
- Leiss, A. 1912. »La rotonda di St. Elio e la Chiesa dei Carmini a Capodistria.« *Pagine Istriane*, 43-247.
- Mileusnić, Z. 2011. »Arheološke raziskave Damijana Snoja v letih 1992-1994.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 73-82. Koper: Univerzitetna založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.
- Mileusnić, Z. in D. Badovinac. 2012. »Srednje- in novoveška keramika iz starega mandrača v Kopru. Arheološke raziskave 2007.« V *Potopljena preteklost. Arheologija vodnih okolij in raziskovanje kulturne dediščine v Sloveniji*, ur. Andrej Gaspari in Miran Erič, 145-156. Ljubljana: Didakta.
- Mileusnić, Z. in P. Predan 2011. »Dominikanski samostan in velika kaznilnica na Muzejskem trgu v Kopru.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 25-34. Koper: Univerzitetna

založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.

Naldini, P. 1700 [2001]. V *Cerkveni krajepis ali Opis mesta in škofije Justinopolis, ljudsko Koper*, ur. Darko Darovec. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, Škofija.

Pravilnik o arheoloških raziskavah (Ur.l. RS 3/2013).

RKD – Register kulturne dediščine. (<https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145fda417eda6-b0c2b52b>; dostop: 16.6.2021). Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo.

Tomaž, A. 2013. *Prvo in končno poročilo o arheološkem izkopu testnih sond na lokaciji Cankarjeva ul. 5 v Kopru za načrtovano investicijo - Rekonstrukcija 3. objekta Dijaškega in študentskega doma Koper*. Koper: Univerza na Primorskem.

Tomaž, A., M. Ravnik, Z. Mileusnić, N. Čebren Lipovec. 2017. *Prvo in končno poročilo o arheološkem izkopu testne sonde na lokaciji Bazoviška ul. 5a v Kopru*. Koper: Univerza na Primorskem.

Trenz, A. A., E. Lazar in M. Guštin. 2011. »Pregled arheoloških raziskav v mestnem jedru Kopra.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 99-136. Koper: Univerzitetna založba Annales, Annales Mediterranei, Archaeologia urbana 1.

Vidrih Perko, V. 2000. »Amfore v Sloveniji.« *Annales, Ser. Hist. Sociol.* 10/2 (22): 421-455.

Vroom, J. 2005. *Byzantine and Modern pottery in the Aegean*. – Utrecht.

Zadnikar, M. 1982. *Romanika v Sloveniji*. Ljubljana: DZS.

Zadnikar, M. 2001. Romanske cerkve v Sloveniji. *Družina*, 66-67.

Zanier, K. 2011. »Raziskave znotraj palače Baseggio na Kreljevi ulici 6, v Kopru.« V *Urbana arheologija Kopra*, ur. Mitja Guštin, 39-46. Koper: Univerzitetna

založba Annales, Annales Mediterranei - Archaeologia urbana 1.

Župančič, M. 1989. »Inter utrumque tuta.« V *Prispevki k zgodovini Kopra*, ur. Mitja Guštin, 15-20. Koper.